

Юлія Шевцова

*Науковий керівник – канд. іст. наук, доц. Шишкін І. Г.,
Національний університет “Острозька академія”*

**РОЗВИТОК ТУРИЗМУ
В СПОЛУЧЕНИХ ШТАТАХ АМЕРИКИ**

У статті розглядаються основні чинники, які стали передумовою розвитку туристичної галузі в Сполучених Штатах Америки. Охарактеризовано їх роль у розвитку сучасної туристичної сфери США.

This paper examines the main factors that caused the development of tourism in the United States of America. It shows their role in formation modern of tourism sphere in the USA.

В статье рассматриваются основные факторы, которые стали причиной развития туристической отрасли в Соединенных Штатах Америки. Проанализировано их роль в развитии современной туристической сферы США.

Проблемі розвитку туристичної сфери країн світу та, зокрема, США присвячено праці низки дослідників. Серед них слід відзначити дослідження І. Ю. Мальської, А. А. Мінца, І. В. Смаля, Вільяма Гартнера, в яких відслідковуються причини розвитку туристичної сфери та С. Ю. Цюхли і М. І. Колосінської, в яких класифікуються чинники впливу на розвиток туристичної галузі. Таким чином, передумовам, що сприяли розвитку туристичної галузі країн світу присвячено чимало публікацій, але чинники, які вплинули на розвиток та становлення туризму в США висвітлені не достатньо.

Сьогодні Сполучені Штати Америки є світовим політичним і економічним лідером. Крім того, США є однією з країн-лідерів на світовому туристичному ринку, в якій різноманітність умов, ресурсів і просторового розташування сприяє розвитку практично всіх видів туризму і задовольняє потреби пересічного споживача туристичних послуг. На початку ХХІ ст. туризм, як галузь економіки, за своєю ефективністю вийшов на перше місце у світі, залишивши далеко позаду інші галузі. Крім того, що він – це могутній інстру-

мент економічного розвитку, туризм виступає і дієвим фактором створення іміджу держави. На розвиток туристичної галузі вплинуло чимало різних факторів, які дослідники часто поділяють на статичні (природно-географічні та культурно-історичні чинники) та динамічні (економічні, соціально-демографічні, матеріально-технічні і політичні чинники); зовнішні або екзогенні (демографічні та соціальні зміни, розвиток торгівлі, стан транспортної інфраструктури тощо) і внутрішні або ендогенні (співвідношення попиту та пропозиції, поява нових туристичних сегментів на ринку). За характером впливу чинники класифікують як екстенсивні та інтенсивні, а за результатами впливу всі чинники розподіляються на позитивні (стимулюючі) та негативні (стримуючі) [5]. Усі фактори, які сприяли розвитку туристичної сфери Сполучених Штатів Америки також можна систематизувати за вказаними класифікаціями.

Перш за все геотуристичне положення США надзвичайно вигідне. Сучасна територія Сполучених Штатів складається з трьох частин, які знаходяться відразу в трьох часових поясах. Основна частина, або “суміжні штати”, знаходиться в центрі Північноамериканського материка між Канадою і Мексикою. Вона включає в себе 48 штатів (Федеральний округ Колумбія не є штатом), на які припадає 85% площі (7,8 млн. км кв.) і 99,5% населення. 49-м штатом є Аляска – півострів на крайньому північному заході материка. 50-й штат – Гавайські острови в центральній частині Тихого океану. Крім того, до складу США входять деякі території в Карибському морі (Пуерто-Ріко, Американські Віргінські острови тощо), Тихому океані (Східне Самоа, Гуам тощо) [1].

Наявність мальовничих місць у будь-якій країні сприяє розвитку туристичної галузі, орієнтованої на використання природних ресурсів, і Сполучені Штати Америки не є винятком. Зважаючи на величезну територію країни, в межах якої знаходяться унікальна флора та фауна, різноманітні рельєфи та кліматичні зони, – у Сполучених Штатах створено більше 350 національних парків і заповідників загальною площею більше 30 млн. гектарів, які мають світову славу і приймають до 300 млн. туристів щороку. Завжди багато відвідувачів у Єллоустоні, Великому Каньйоні, Каньйонленді, Ачезі, Глешієрі, Олімпіку, Йосеміті, Мамонтовій печері та на територіях багатьох інших цікавих об’єктів [3].

Крім того, туристам представлено 11 кліматичних районів на вибір, адже на території США можна знайти майже всі типи клімату, від арктичного і субарктичного на Алясці, до тропічного на Гавайських островах, в Каліфорнії й у Флориді. В основній же частині

країни клімат помірно-континентальний, вологий на сході і сухий на заході. На вузькій смузі тихоокеанського узбережжя простежуються морський помірний (на півночі) і середземноморський (на півдні) типи клімату. Таким чином, у будь-яку пору року можна знайти регіон США, в якому відпочинок був би досить комфортним за своїми погодними умовами [1; 3].

“Двигуном” розвитку туристичної індустрії країни є економічне благополуччя громадян, а саме можливість подорожувати та витратити на поїздки великі кошти. Як вже було зазначено, територія країни, на якій знаходиться безліч визначних пам’яток, національних парків, курортних зон тощо, – досить велика, тому американці 95% туристичних поїздок здійснюють по країні і лише 5% – за кордон [7].

Також, поштовхом для покращення та розвитку туризму в США та й в світі загалом став науково-технічний прогрес (НТП), який є основним джерелом підвищення ефективності виробництва та продуктивності суспільної праці. Він повинен забезпечувати постійне удосконалення діючих підприємств і створення нових на основі розвитку науки й техніки. Саме завдяки НТП туристична сфера почала розвиватися більш прогресивно [3; 5]. Сприяло розвитку туристичної сфери і покращення морського транспорту. Регулярне пароплавне сполучення між Нью-Йорком і Лондоном було встановлено у 1838 р, коли колесно-гвинтовий пароплав “Грейт вестерн” здійснив свій перший рейс – перевіз із Америки в Європу 68 пасажирів. Кількість пасажирів постійно збільшувалася і у 1860 р. дорівнювала 26 000.

Досить стрімко та інтенсивно в США розвивався і автомобільний транспорт. Автомобілі з’явилися в результаті деяких змін, зроблених у паровому двигуні. Починаючи з 1891 р., коли Генрі Форд винайшов спосіб виробництва автомобілів на конвеєрі, кількість автомобілів в світі значно збільшилась, а уже в 1929 р. кожен п’ятий житель США мав своє власне авто. Перед тим у 1915 р. була відкрита перша авіалінія, що з’єднала Сан-Дієго з Лос-Анджелесом, що дало ще один сприятливий поштовх розвитку туристичної сфери США. Спочатку користуватися повітряним транспортом могли дозволити собі лише заможні верстви населення, але згодом ціни на квитки було знижено, а якісь життя покращилась, що дозволило мільйонам людей подорожувати літаками. На коротких відстанях (до 500 км) залізничний і автомобільний транспорт мають перевагу над повітряним транспортом завдяки значно меншій витраті часу на наземне обслуговування. Однак при збільшенні відстаней перевезення пасажирів почали віддавати перевагу повітряному транспорту [4].

Наступним винаходом, який змінив не лише туристичні сферу, але й вплинув на повсякденне життя кожної людини, став Інтернет. Із загальної маси послуг, що здобуваються через Інтернет, три чверті припадає на Сполучені Штати, де понад 60 % туристів використовують Інтернет для пошуку підходящих турів.

Таким чином, усі вищезазначені фактори зумовили стрімкий розвиток туристичної сфери Сполучених Штатів. Зокрема, до таких належать наступні статичні та внутрішні фактори, як наявність великого природно-рекреаційного потенціалу, сприятливе фізико-географічне положення, наявність 11 кліматичних зон тощо. Також, розвиткові туристичної галузі сприяли й динамічні фактори, до яких можна віднести НТП (який також є і зовнішнім чинником), покращення економіки Сполучених Штатів і, як наслідок, покращення життєвого рівня громадян.

Список використаних джерел та літератури:

1. Цьохла С. Ю. Систематизація факторів розвитку туристичної індустрії [Текст] / С. Ю. Цьохла // Вчені записки ТНУ. Серія: Економіка та управління. – 2009. – Т. 22 (61). – № 2. – С. 373-380.

2. Клімат, гідрографія та ґрунти США [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://www.geograf.com.ua/usa/247-usaclimate>. – Назва з екрана.

3. Кліматичні особливості Північної Америки [Електронний ресурс]. – Режим доступу: http://geografica.net.ua/publ/galuzi_geografiji/fizichna_geografija_materikiv_ta_oceaniv/klimatichni_osoblivosti_pivnichnoji_ameriki/42-1-0-682. – Назва з екрана.

4. Смаль І. В. Туристичні ресурси світу. Північноамериканський туристичний район [Електронний ресурс] / І.В. Смаль. – Режим доступу: http://tourlib.net/books_ukr/smal25.htm. – Назва з екрана.

5. Смирнов І. Г. Транспортна логістика в туризмі [Електронний ресурс] / І.Г. Смирнов. – Режим доступу: http://pidruchniki.ws/1334020341454/logistika/transport_na_logistika_turizmi. – Назва з екрана.

6. Douglas DC-3 [Electronic resource]. – Access mode: http://www.flightlevel350.com/Douglas_DC-3_aircraft_facts.html. – Title from the screen.

7. William, C. Gartner. Rural tourism development in the USA [Electronic resource]. – Access mode: <http://onlinelibrary.wiley.com/doi/10.1002/jtr.481/abstract>. – Title from the screen.